

halinde değil, olmak suretiyle memleket dâhilinde imâl edilir demek doğru olur, bir şeye bağlanmış olur. Bunun da bu hususta anlaşılmasını arz ve teklif ederim. Bu sebeple kanunun daha iyi, daha faydalı bir hale geleceği ümidindedim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Sabit Osman Avcı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANINI SABİT OSMAN AVCI (Artvin Milletvekili) — Sayın Başkan, Cumhuriyet Senatosunun çok sayın üyeleri; C. H. P. Grubu sözcüsü Sayın Topaloğlu, 3 ncü maddenin (b) ve (f) fıkralarında değişiklik teklif etmektedir.

(b) fıkrasındaki parantez içerisinde bulunan «su kaynaklarından elektrik üretimi konusunda etüt, plânlama ve inşaat projesi hazırlama ve projelerin inşası hariç» cümlesinin çıkarılarak tek maksatlı, sırf elektrik enerjisi üretimi maksadıyla su kaynaklarından istifade etmek suretiyle yapılacak enerji santrallerinin etüt, inşaat, proje ve sairelerinin de TEK tarafından yapılmasını istemektedir.

Bu konu iki dal arasında uzun münakaşa konusu olmuştur. Fakat biz bu kanunu hazırlarken Millet Meclisinin ve daha sonra Cumhuriyet Senatosunun komisyonlarda, umumi heyetlerinde de görüşülürken, daima su kaynaklarının optimumunda istifade etmek, yani en fazla, âzami derecede elektrik enerjisi istihsal edilir su kaynaklarından yararlanmak ve su kaynakları ile ilgili etüt, proje, inşaat işlerinde daha da ihtisas sahibi olan DSİ ni bu işle görevlendirmeyi daha uygun gördük. Esasen bundan ayrı olarak tek maksatlı yapılan enerji santrallerinden başka 2 - 3 ve çok maksatlı barajlar da yapılabilir. Orada da daha ilerideki maddelerde de gelecektir. İşbirliği koordinasyonunun nasıl sağlanacağına dair hükümler olduğu gibi, elektrik enerjisine ait kısmın masraflarının ne şekilde hesaplanıp TEK'e nasıl verilebileceği de vardır. Bu sebeple yine biz Hükümet olarak ve komisyondan da geçerek kabul edilmiş olduğu şekli ile su kaynaklarında yapılacak etüt, proje, inşaat işlerinin, TEK'in ihtisası dışında olması dolayısıyla, DSİ inde kalmasını uygun ve hattâ faydalı görüyoruz.

«Lüzumu halinde» kelimesinin bir muğlak tarafı, kanaatimce yoktur. Bu bir anlayış mese-

lesi gayet tabii ama, gayet sarihtir. Devlet teşekküllerinin imkânlarını göz önüne almak suretiyle «lüzumu halinde» bunları memleket içinde imal etmek. Memleket içerisinde Makina Kimya Kurumunda veya sair müesseselerde imali mümkün olanları, imaline de lüzum olduğu ahvalde elbette ki, memlekette imal etmektedir. Bu gayet sarihtir, maksat da budur. Onun için diğer kısma da iştirak edemiyoruz. Teşekkür eder saygılar sunarım.

İHSAN TOPALOĞLU (Giresun) — Bir soru sorabilir miyim efendim?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Topaloğlu.

İHSAN TOPALOĞLU (Giresun) — Şimdi lüzumu halinde bir takdire tabidir. Benim konuşmam bu husustadır. Acaba bu lâzime nasıl tayin edilecek? Memleket dâhilinde yapılacaksa, yapılacak dense daha açık olmaz mı? Bu ayı bir şeye bağlıdır.

İkincisi; bu (b) fıkrası ile DSİ leri çok yönlü santral yapar, tecrübesi ile yapar, tek başına yapacağı tesislerle zamanla ihtisas kazanabilir. Fakat alt projeler arasındaki münakaşayı Bakanlık seviyesinde halletmek mümkün olmaz. Bilmem Sayın Bakan ne düşünürlersiniz bu hususta. Bunları tecrübeye dayanarak arz etmiştim.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANINI SABİT OSMAN AVCI (Devamla) — Sayın Başkan, efendim bir defa deminki izahatımda da bir kısmını noksan bıraktım, özür dilerim. DSİ lerinin bu etüt, proje işlerini yapmasında bir başka fayda ve zaruret de vardır. Çünkü biz, su havzasının tümünde yapılacak havza etüdü bakımından da DSİ yine mütehasıs dairesidir. Havza etüdü, o yere düşen yağış miktarı, su miktarı, suların âzami miktarı, asgari miktarı ve sairelerinin hepsi su işidir. Su işi ile iştigal eden DSİ lerinin bu etütleri, projeleri yapması daima faydalıdır. Bu iki daire arasındaki koordinasyonunun, işbirliğinin sağlanmasında bu derece tereddüde kapılmamalıdır. İleri maddelerde arz ediyorum, bunların nasıl sağlanacağı bakanlığa aittir. Zaten kendileri de buyurdular ki, vardır.

Lüzumu halindeki takdire gelince, efendim burada (f) fıkrasında, elektrik, makina, cihaz ve malzemesi üzerinde etüt ve araştırma yapmak, özel ve diğer Devlet teşekküllerinin im-